

Kun yksityisyys on kaupan

Riitta Vänskä & Tiina Härkönen

10.11.2020 IAPP & IAB

SITRA

AGENDA

Sitran selvityksiä

Kun yksityisyys on kaupan,
astuvat vastuulliset yritykset kuvaan

SITRA

SITRAN SELVITYKSIÄ

Riitta Vänskä

Asiantuntija

IHAN® Reilu datatalous -projekti

SITRa

Kansalaiskysely 2018

**”Luottamuksen puute
palvelutarjoajia
kohtaan estää
käyttämästä
digitaalisia
palveluita”**

2/5

**Täysin ja jokseenkin
samaa mieltä**

Suomi	43 %
Alankomaat	38 %
Saksa	48 %
Ranska	39 %

Kansalaiskysely 2018

**Reilut palvelut pitää
voida tunnistaa**

66%

**Erittäin tärkeä tai melko
tärkeä**

Suomi	71 %
Alankomaat	63 %
Saksa	70 %
Ranska	61 %

DIGIJÄLKISELVITYS 11.2019

SITRa

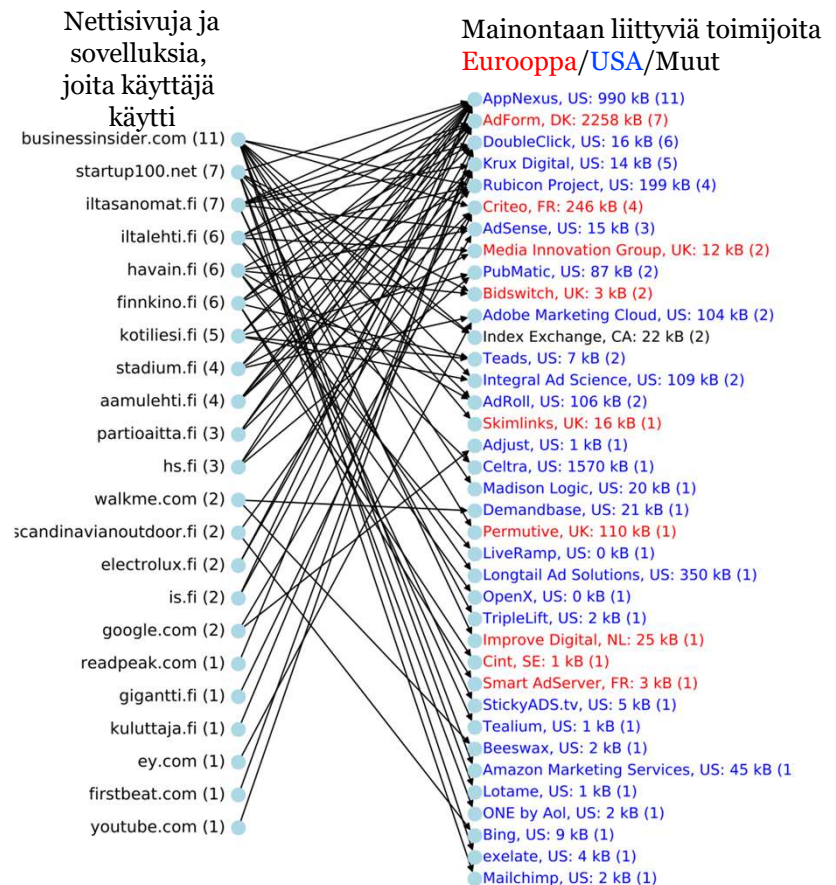
Mainontaan liittyvät toimijat keräävät dataa ja käyttäjätietoa useasta lähteestä

Yhden testihenkilön datasta tunnistettiin 37 markkinointiin liittyvää kolmatta osapuolta. Nämä keräsivät dataa yhteensä 22 sivustolta tai sovelluksesta. Kolmansien osapuolten kotimaat

- EU: 9
- USA: 27
- Kanada: 1

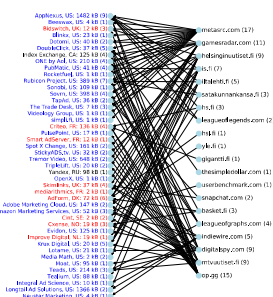
Yhteensä mainonta/AdTech:
800 pakettia, 6.2 MB

Huom: AdTech-toimijat on tunnistettu http-kutsujen osoitteen mukaan ja kategorisointi perustuu WebXRay-tietokantaan. Osaa palveluista voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin kuin mainontaan. Kuvaajan linkit perustuvat http-kutsun 'referrer'-arvoon.

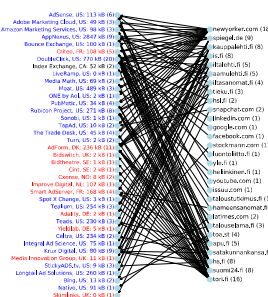

Tutkittu verkkoliikennedata paljasti kaupallisten sivustojen “vuotavan” dataa mainostajien verkostolle

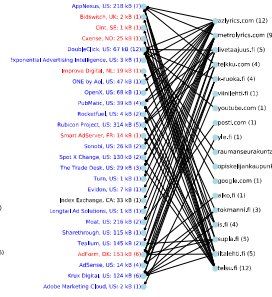
Testi-
henkilö #1

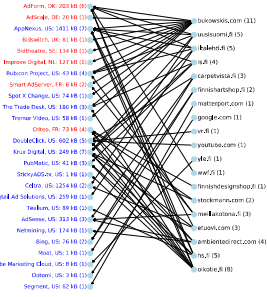
Testi-
henkilö #2

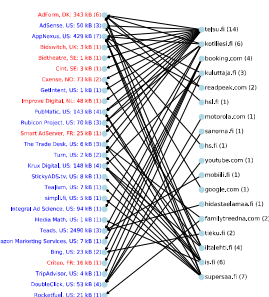
Testi-
henkilö #3

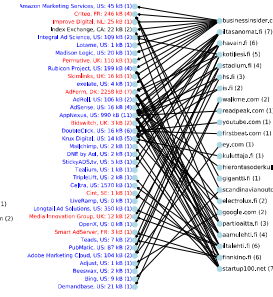
Testi-
henkilö #4

Testi-
henkilö #5

Testi-
henkilö #6

AdTech -
yrityksiä
tunnistettu
Näitä käytti
palveluita

44

20

AdTech -
yritysten
kotimaat

EU: 8
USA: 33
Norja: 1
Venäjä: 1
Kanada: 1

39

29

EU: 11
USA: 26
Norja: 1
Kanada: 1

29

19

EU: 7
USA: 19

27

18

EU: 5
USA: 20
Norja: 1
Kanada: 1

27

18

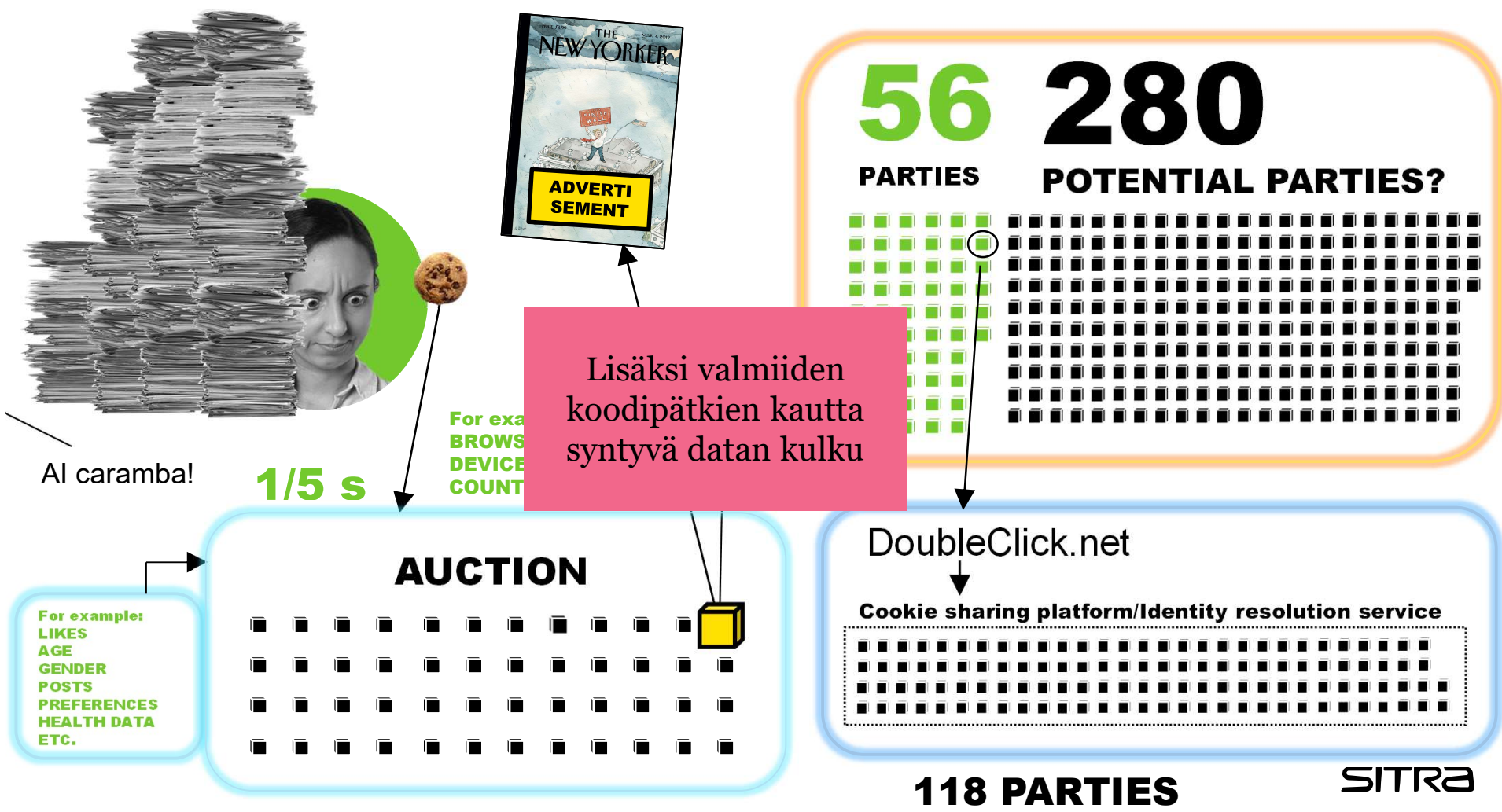
EU: 7
USA: 19
Norja: 1

37

23

EU: 9
USA: 27
Kanada: 1

SITRA

Yksilöllä ei ole realistista mahdollisuutta ymmärtää monimutkaisia datatalouden markkinointiekosysteemejä

Netin käyttäjillä ei ole näkyvyyttä siihen mitä dataa kerätään, ja mille kolmansille osapuolille dataa menee.

On luotettava palveluiden yleistäviin ja vaikeaselkoisiin tietosuojalausekkeisiin ja käyttöehtoihin.

Tavallisen ihmisen on mahdoton ymmärtää myöskään kerätyn datan ja kolmansien osapuolien määrää.

Yritykset eivät vastaa käyttäjän lähettämiin yksityiskohtaisiin kysymyksiin esim. profiloinnista tai datan antamisesta muille yrityksille.

Monet kolmannet osapuolet vaihtavat saamaansa dataa keskenään. ID-tunnisteseen pohjautuva evästeiden yhdistely (cookie syncing).

SITRA

Yksilöllä ei ole realistista mahdollisuutta ymmärtää monimutkaisia datatalouden markkinointiekosysteemejä

Internet on tehty aikuisille. Mitä tämä tarkoittaa lapsille?

Lasten ei voi odottaa ymmärtävän käyttöehtoja, jotka ovat vaikeaselkoisia aikuisillekin.

Lapsista kerätään valtavia määriä dataa, sitä myydään eteenpäin ja heitä profiloidaan siinä kuin aikuisiakin.

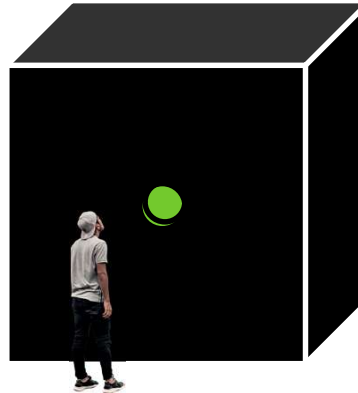
Lasten digitaalinen jälki syntyy jo ennen syntymää.

SITRA

**Ennen
GDPR:n
voimaantuloa**

**GDPR:n
voimaantulon
jälkeen**

**Reilu
datatalous**

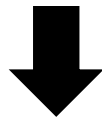

SITRA

Kuinka varmistan yksityisyyteni?

Kuinka varmistan, että saan objektiivista tietoa ?

Kuinka suojaudun manipuloinnilta?

- Opiskelen valtavan määrän tietosuojaselosteita
- Tyhjennän evästeet säännöllisesti selaimesta
- Tarkistan yksityisyysasetukset
- Käytän useita hakukoneita
- Käytän useita selaimia
- Asennan AdBlockereita
- Käytän incognito-tilaa
- Asennan järeitä ohjelmistoja suojaamaan yksityisyyttäni

Yksityisyyden
säilyttäminen
ja objektiivisen tiedon
saaminen
vaatii paljon omaa
panosta

KUN YKSITYISYYS ON KAUPAN, ASTUVAT VASTUULLISET YRITYKSET KUVAAN

Tiina Härkönen

Johtava asiantuntija

IHAN® Reilu datatalous -projekti

SITRA

Mihin tarttua, kun painetta tulee joka puolelta?

Yksilöiden
odotukset

Lainsäädäntö,
itsesääntely

Mainosten
estäjien käyttö

Selainyhtiöiden
liikkeet

SITRA

Vastuullinen datankäyttö voi olla seuraava kilpailutekijäsi

Kenen ehdoilla ehdot?

Käyttöehtojen ja tietosuojaselosteiden pituudet ovat käyttäjien kannalta kohtuuttomia

- 13 suosituinta appia (ml. TikTok, WhatsApp ja Zoom) yhdessä
 - lukeminen kestäisi yhteensä 17 tuntia, 5 minuuttia
 - Ehdoissa on yhteensä 128415 sanaa (pidempi kuin yksikään kolmesta ensimmäisestä Harry Potterista)
- Pisimmät ehdot olivat Microsoftin Teamsilla (18282 Sanaa tai 2,5 tuntia lukemista)
- Muita pitkäsanaisia
 - Candy Crush (14189), Twitter (11022) ja Facebook (8588)
- BBC:n tutkimus vuodelta 2018 selvitti, että ehtojen ymmärtäminen edellyttäisi yliopistotasosta koulutusta
- Palveluja ei voi käyttää suostumatta ehtoihin

Lähteet: BBC ja thinkmoney, tutkimuskieli englanti

Photo & art Dima Yarovinski "I agree"

SITRA

Datasuvereniteetti – mitä se on?

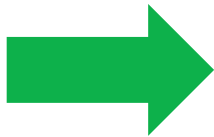
Datan itsemääräämisoikeus on

- yksilön kykyä hallita tietoverkoissa syntyvää dataansa
- yrityksen kykyä hallita liiketoiminnastaan syntyvää dataa

Yksilön ja yrityksen tulee voida tietää

- millä osapuolilla mitäkin dataa on
- millä ehdoin (käyttötarkoitus, kesto, palkinto)
- missä dataa säilytetään ja käsitellään

Yksilöillä ja yrityksillä tulee olla myös kyky käyttää uudelleen dataansa muualla.

Mahdollisuus erottautua
Arvovalintoja

**FAIR
DATA
ECO-
NOMY**

Reilu datatalous on talouden osa-
alue, joka keskittyy luomaan
**palveluja ja dataan perustuvia
tuotteita eettisesti.** Reiluus
tarkoittaa sitä, että yksilöiden
oikeuksia suojellaan ja kaikkien
sidosryhmien tarpeet otetaan
huomioon datataloudessa.

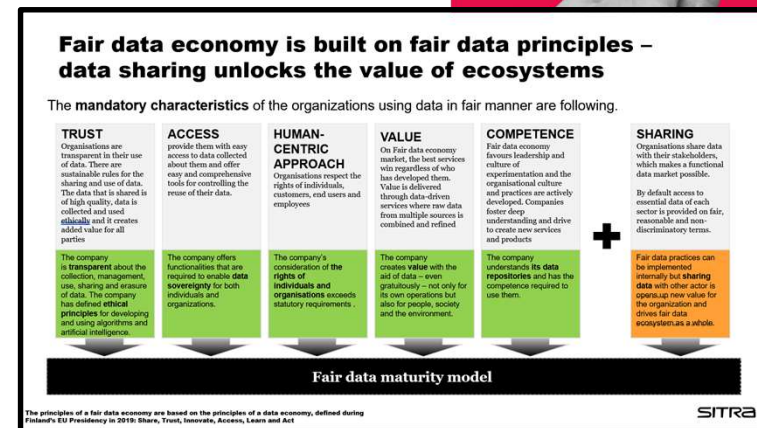
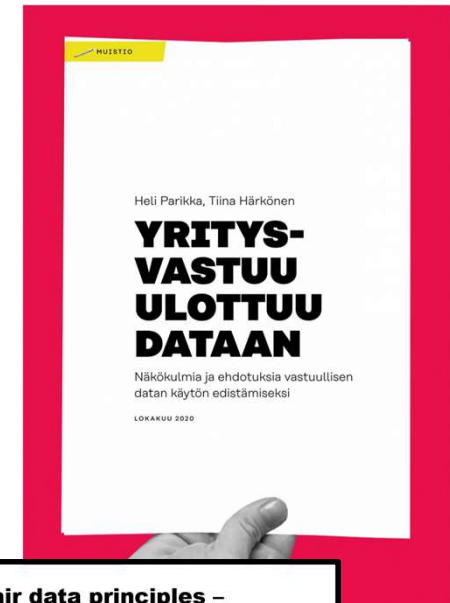
Reilu datatalous tuottaa **arvoa
kaikille:** ihmisille, yrityksille ja
yhteiskunnalle

SITRA

Työkaluja

- Digijälkiselvitys
- <https://www.sitra.fi/julkaisut/henkilodatan-jaljilla/>
- Yritysvastuu ulottuu dataan —muistio
- <https://www.sitra.fi/julkaisut/yritysvastuu-ulottuu-dataan/>
- Tulossa, inom kort
 - Reilun datatalouden kriteeristö
 - Asiakasvuorovaikutus & yritysvastuu – työpajasarja, tammikuu 2021

Kiitos!

Kysymyksiä?

www.sitra.fi/IHAN

SITRA

RISE TO SHINE!

sitra.fi
@sitrafund

SITRa